

Une promenade picturale.

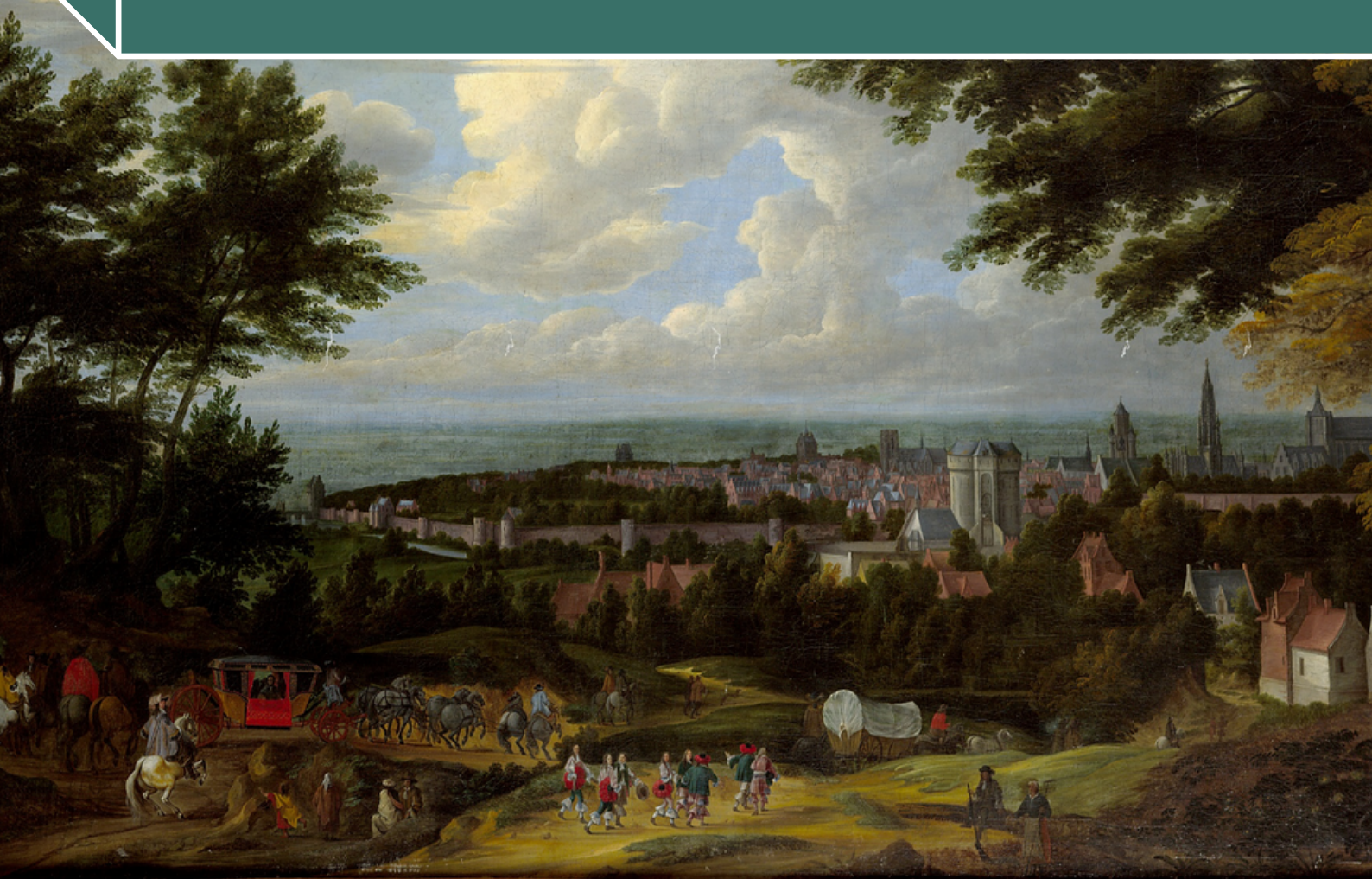
De Dürer à Tiepolo.
Quartiers d'été du Musée d'Ixelles

PERSMAP

Un été impressionniste.

De Rops à Ensor.
Quartiers d'été du Musée d'Ixelles

Adriaen F. Boudewijns, *Vue de Bruxelles*, 1676-1695.

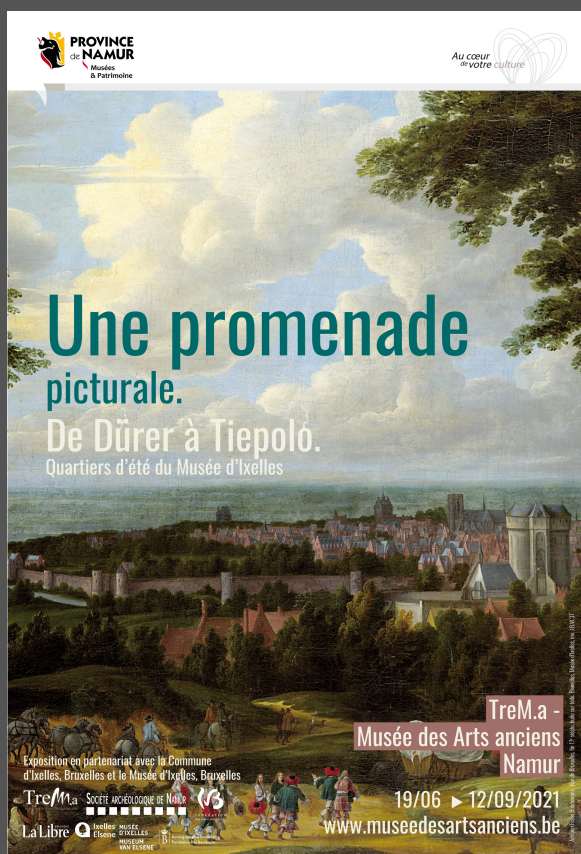
« Quartiers d'été du Musée d'Ixelles »	2
« Une promenade picturale. De Dürer à Tiepolo ».....	3
TreM.a - Museum voor oude kunsten	
« Un été impressionniste. De Rops à Ensor ».....	4
Félicien Rops Museum	
Uitvoerige beschrijving van de exposities	5
Rond de exposities	11
Beschikbaar beeldmateriaal	15
Praktische info	17
Bovendien	18

De hele zomer lang bundelen het **TreM.a - Museum van oude kunsten** en het **Ropsmuseum** hun krachten om u allen dezelfde sensatie te doen beleven dankzij twee uitzonderlijke tentoonstellingen die een deel laten zien van de collecties van het **Museum van Elsene**, dat momenteel wordt verbouwd... Een zomerse wandeling in de tijd, langs de stijlen en thematieken van de schilderkunst, die een breed panorama zullen bieden van de kunst in ons « vlakke land » !

MUSÉE
D'IXELLES
MUSEUM
VAN ELSENE

In de tweede helft van de 19e eeuw maakt de kunsthandel, die in volle expansie is, het mogelijk geleidelijk aan particuliere en openbare collecties samen te stellen. Verzamelaars van schilderijen, of ze nou professioneel of amateur zijn, leveren zich over aan hun passie, namelijk het bijeenbrengen van de beroemdste werken, niet alleen van de 16e, 17e en 18e eeuw, maar ook van hun tijdgenoten. En wanneer deze collecties een legaat worden, worden musea bewaarplaatsen van bewegingen in de kunst die door Europa zijn gereisd, van Albrecht Dürer tot Félicien Rops, via James Ensor, die in geen enkel hokje past.

Curatoren van de tentoonstelling

Debora ARENA, kunsthistorica
Thomas CLEERBAUT, historicus en belast met wetenschappelijk onderzoek

Tentoongestelde kunstenaars

Ludolf BACKHUYZEN, Adriaen Fr. BOUDEWIJNS, Pieter BOEL, Guillaume DE HEER, Laurent de LA HYRE (entourage), Bernaert DE RIJCKERE, Christian W.E. DIETRICH, Albrecht DÜRER, Jan FYT, Hendrik GOLTZIUS, Cornelis N. GIJSBRECHTS, Cornelis LELIENBERGH, Bartolomeo PASSEROTTI, Auguste RODIN, Hendrick M. SORGH, David RYCKAERT III, Frans RIJCKHALS, Jan A. ROOTIUS, Gerard TER BORCH, Giambattista TIEPOLO, Cornelis TROOST, Jan VAN DER STRAET, Isaac VAN DUYNEN, Jan VAN KESSEL III, Isaac VAN OSTADE, Rembrandt H. VAN RIJN, Wilhelm S. VON EHRENBURG.

« Het is de eeuwigdurende geschiedenis, onze geschiedenis. We reppen ons naar het buitenland, op zoek naar de geringste kunstschat, en kennen nauwelijks de artistieke juweeltjes van het land waar we geboren zijn, net zo min als van de stad waar we wonen », schreef Léon Gauchez (1825-1907), een bekende kunsthandelaar, literatuur-recensent en slimme verzamelaar, in 1883 in zijn tijdschrift, L'Art, over de oude meesters .

In de tijd van de Grote ontdekkingen komt de schilderkunst, op het grondgebied van de oude Nederlanden, tot grote bloei, in het Italiaanse licht van de Renaissance en de Barok, maar ook als gevolg van de grote godsdienstcrisissen die Staten en samenlevingen van die tijd heftig beroeren.

Met als uitgangspunt de collecties die Léon Gauchez aan het museum van Elsene heeft nagelaten nodigt het TreM.a - Museum voor oude kunsten de bezoekers uit de kunstgenres te komen verkennen die in de 16e tot en met de 18e eeuw in zwang waren, en wel tijdens een wandeling langs schilderijen. Van portretten en zelfportretten tot stadsgezichten, van schilderijen van gebouwen tot zeegezichten, stilleven en genretaferelen, is de tentoonstelling bedoeld als een uitnodiging voor een reis in onze contreien, ten tijde van Dürer, Rembrandt of Tiepolo.

Welke omstandigheden kunnen de enorme bloei verklaren die de schilderkunst en -genres in deze periode kenden ? Wat vertegenwoordigt het maken van een schets, een tekening en een schilderij in de denkwerelden van die tijd ? En met welke blik zou de specialist Léon Gauchez, die aan de oorsprong staat van verscheidene grote verzamelingen van musea van internationale faam, de Oude Meesters hebben bekeken ? : *« Inspiratie treft men uitsluitend aan bij echte kunstenaars, bij hen in wie het heilig vuur brandt. Studie, de onontbeerlijke studie, en stug doorwerken ontwikkelen weliswaar hun talent of genialiteit, maar kunnen hun die niet influisteren. Je wordt geboren als kunstenaar. Je wordt nooit tot kunstenaar gemaakt »,* schrijft hij in 1888 in een voorwoord.

« We kunnen misschien veel verwachten van een schilderkunstbeweging die nu begint onder de naam de Impressionistische School en die wordt gekenmerkt door een lichte schilderkunst in de stijl van wat men heden veel doet in België maar dan onafgewerkter en vlotter. Het zit vol groteske dingen maar er zijn daar drie mannen, Caillebotte, Degas en Monet (niet Manet) die over heel wat kracht beschikken en zeer artistiek zijn », schreef Félicien Rops die veel later, in 1886, een schilderij maakt dat wordt geïnspireerd door deze nieuwe schildersbeweging, *Het strand bij Heyst*.

Met dit werk als vertrekpunt worden in de tentoonstelling de verbanden gelegd tussen Rops en het impressionisme, en wordt dit begrip vervolgens aan de hand van de Belgische kunst gedefinieerd tot het hoogtepunt ervan aan het begin van de 20e eeuw.

Het museum van Elsene kan putten uit de verzameling die Octave Maus (1856-1919), advocaat, kunstcriticus en verzamelaar van moderne kunst, aan het museum heeft nagelaten en stelt enkele van zijn schatten in Namen tentoon. Landschappen, zeezichten en plattelandsscènes, een afwisselend en licht kleurenpalet en een innoverende stroom creatieve vrijheid hebben voor de zomer onderdak gevonden in het Rops Museum.

Tegelijkertijd dringt zich het vraagstuk op van de nationale identiteit: Onderscheidt het Belgische impressionisme zich van zijn Franse buur? Camille Lemonnier ziet er echt de uitdrukking in van het Belgische land : « *Meer dan overal elders zijn onze kunstenaars dichtbij de natuur en het instinct gebleven ; zij hebben de spontane, door emoties gedreven, verbaasde ziel behouden waarin het schouwspel van de wereld tot in het oneindige wordt vernieuwd* », schrijft hij in 1906.

Curatoren van de tentoonstelling

Claire LEBLANC, directrice-conservator van het Museum van Elsene.

Tentoongestelde kunstenaars

Louis ARTAN, Anna BOCH, Hippolyte BOULENGER, Franz CHARLET, Émile CLAUS, Omer COPPENS, Henri-Edmond CROSS, Louis DUBOIS, Georges DE GEETERE, Dario DE REGOYOS, James ENSOR, Willy FINCH, Victor HAGEMAN, Charles HERMANS, Georges LEMMEN, Maximilien LUCE, Berthe MORISOT, Georges MORREN, Félicien ROPS, Théo VAN RYSELBERGHE, Frans SMEERS, Guillaume VAN STRYDONCK, Jan TOOROP, Isidore VERHEYDEN, Guillaume VOGELS, Juliette WYTSMAN.

Een bijzondere context

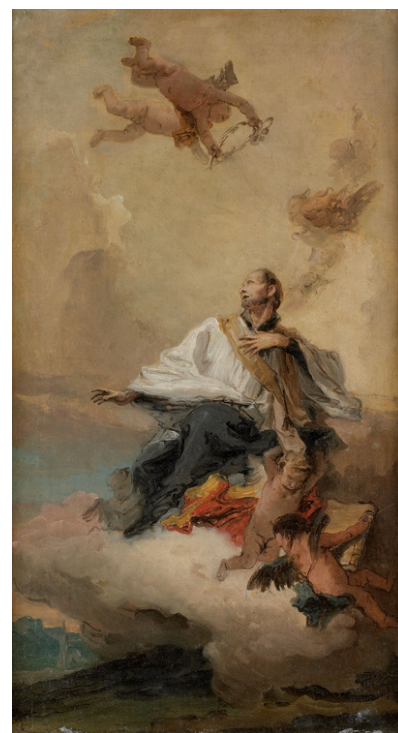
In zes maanden een tentoonstelling opbouwen, midden in een gezondheids crisis, is dat een onmogelijke uitdaging? Niet voor TreM.a – Museum van oude kunsten. In januari 2021, nadat de expositie « *Cirque et Diableries* », die in het voorjaar moest openen, was uitgesteld, heeft het team in Namen zich verbonden met het Museum van Elsene, dat nu wegens verbouwing gesloten is. Doel? Een zomerevenement voorstellen over de kunst van onze regio's van de 17e tot de 18e eeuw, met als uitgangspunt de collecties van de instelling in Elsene ... en zo de expositie « *Un été impressionniste. De Rops à Ensor* » verlengen van het Félicien Rops Museum, dat reeds in voorbereiding was over het thema van het Belgische impressionisme (19e eeuw). Uit de wetenschappelijke en organisatorische samenwerking tussen beide provinciale musea en het museum in Brussel is aldus het Onderkomen van het Museum van Elsene voor de zomer (« *Quartiers d'été du Musée d'Ixelles* ») voortgekomen.

Twee jonge gediplomeerden met elkaar aanvullende competenties zijn aangewezen als samenstellers van de expositie en moesten deze uitdaging tot een goed einde brengen. : Thomas Cleerebaut, Belgische historicus (UNamur & UCL) en Debora Arena, Italiaanse kunsthistorica (UNIVR & UNISI). TreM.a was zich ervan bewust dat het vanwege de crisis moeilijk was een stage of een baan te vinden en wilde jongeren de gelegenheid bieden zich in de wereld van werk en cultuur nuttig te maken. Zo hebben aan aanaal buitenlandse studenten of afgestudeerden, zoals Debora, via Erasmus + een plek gevonden in het museum en met hun Belgische evenknieën kunnen werken.

Gesteund door Julien De Vos (wetenschappelijk leider van de expositie en conservator-coördinator van TreM.a) en Marie-Françoise Degembe (waarnemend directrice van de Dienst Musea en Cultureel erfgoed van de provincie Namen), kregen Thomas en Debora carte blanche om « *Une promenade picturale. De Dürer à Tiepolo* » te verwezenlijken. De enige verplichtingen vanaf het begin waren dat de werken moesten worden gekozen uit de donatie Léon Gauchez van het Museum van Elsene en dat het chronologisch criterium van het provinciaal museum van Namen moest worden gevolgd (oude kunst).

Albrecht Dürer, *La Cigogne*, 1500-1505.

Giambattista Tiepolo, Modello voor *L'Apothéose de saint Gaétan de Thiène*, ca. 1756.

Jan A. Rootius, *Agatha Van Neck*, 1658.

Pieter Boel, *Après la chasse*, jaren 1640-1670.

Entourage van Laurent de La Hyre, *Intérieur d'un atelier de peintre*, ca. 1630-1640.

« Een onverhoopte kans voor ons. We hebben ons direct voor 1000% ingezet. We hadden zes maanden de tijd om de werken uit te kiezen, wetenschappelijk onderzoek te doen, de catalogus samen te stellen en een raamwerk voor begeleiding op te starten. Een heidense uitdaging, een beetje intimiderend maar uiteindelijk zeer opwindend en verrijkend », vertelt Thomas Cleerebaut. « Ik kan me er nu al over uitspreken en, heel eerlijk gezegd, als we dit nog eens kunnen doen, zal ons museum geen moment aarzelen. Thomas en Debora hebben me zeer verrast, ze hebben en nogal buitengewone en zeer frisse geestdrift », voegt Julien De Vos hieraan toe.

Een wandeling langs schilderijen van de oude kunst

Aanvankelijk bedoeld als een klein zomergebeuren werd beetje bij beetje een heuse tentoonstelling over de geboorte van schildergenres, van de meester van de Duitse Renaissance, Albrecht Dürer (16e eeuw) tot de Italiaanse decorateur Giambattista Tiepolo (18e eeuw), via vele bekende en onbekende Hollandse en Vlaamse meesters.

« Een zomerse wandeling in onze geschiedenis en de geschiedenis van kunstenaars van vervlogen eeuwen. We zijn echt naar de bron gegaan van de kunst van de oude Nederlanden », zegt Debora Arena. De expositie draait ook om de Belgische criticus en kunsthandelaar Léon Gauchez (1825-1907) : « Léon Gauchez is zowel boeiend als omstreden. Zowel zakenman met soms twijfelachtige werkwijzen als gulle mecenas en een echte kunstliefhebber. Hij ging om met de grootste kunstenaars van zijn tijd (Auguste Rodin, Gustave Courbet, ...). Hij was de vertrouwenspersoon van de Franse beeldhouwster Camille Claudel. En hij heeft voortdurend meesterwerken verkocht aan de grootste Europese en internationale musea, van het Metropolitan Museum of Art in New York tot het Louvre in Parijs, en wel gedurende bijna 40 jaar », voegt Thomas Cleerebaut ter aanvulling toe.

Begeleiding, centraal in de expositie

De twee samenstellers wilden van meet af aan het bezoek een hoog didactisch gehalte geven. « *We hebben geprobeerd ons in de plaats te stellen van de toekomstige bezoekers en hun vragen vantevoren te beantwoorden. De oude Hollandse en Vlaamse kunst kan soms verwarrend zijn, door zijn thematieken en de talloze symbolen en betekenissen die de kunstenaars erin hebben verborgen. Ons doel was (en is nog steeds) het publiek aan te moedigen verder te kijken dan zijn eerste indruk en de werken anders te bekijken* » stelt Debora Arena. Begeleiding centraal in de museumbeleving plaatsen sluit aan op de nieuwe dynamiek van de musea, waaraan TreM.a meedoet en waarmee een nieuwe blik kan worden geworpen op de rijkdommen van het cultureel erfgoed.

Christian W. E. Dietrich, *Le modèle*, 1731.

De historicus en kunsthistorica hebben aldus een wetenschappelijk, pedagogisch, digitaal en audiovisueel opgezet. « *In onze expositie begeleiden de bezoekers zichzelf. Tijdens hun wandeling langs de schilderijen treffen zij Wist u dat... ? aan, evenals videos, QR codes die verwijzen naar digitale inhoud en nog veel meer! Aan de ingang van beide musea zal ook een catalogus over de exposities van TreM.a en het Ropsmuseum worden verkocht. En uiteraard zetten we de beleving voort op onze sociale media, ook voor wie zich niet kan verplaatsen* », licht Thomas Cleerebaut toe. « *We hebben ons de afgelopen maanden, met de gezondheids crisis en de sluiting van musea, moeten aanpassen, en hebben getracht het publiek op een andere wijze te bereiken. Deze expositie is in zekere zin het resultaat van enkele maanden nadenken en uitproberen* ».

Met andere woorden, kennis over kunst is niet vereist, uitsluitend wat nieuwsgierigheid en een open geest. In zijn tijd pleitte Léon Gauchez reeds voor toegang tot cultuur voor iedereen. « *Debora en ik en het gehele team van het museum verdedigen die waarden ook en willen dat niemand in deze tentoonstelling terzijde wordt geschoven. En ik denk dat wij hem op dit punt geen beter eerbetoon kunnen bewijzen* », concludeert Thomas Cleerebaut.

Onderstaande hulpmiddelen zijn ter informatie voor u beschikbaar, maar mogen niet worden verspreid.

Panelen

Wist u dat ... ?

Videos

Dario de Regoyos, *Pluie de Mai en Pays Basque*, 1902.

Rops en het impressionisme

Bij de oprichting van België in 1830 overheersten twee stromingen: de romantiek en het historicisme. Beide stromingen wilden België een nationale identiteit geven door terug te grijpen op zijn verleden en zijn helden.

De schilderkunst werd gedomineerd door het academisme. Academische kunstenaars hadden een vloeiende en precieze stijl en lieten zich inspireren door kunst uit de klassieke oudheid. Maar die traditie werd verstoord door het realisme van de Fransman Gustave Courbet, die met zijn rauwe en vrije penseelstreken het alledaagse leven bezong. Tussen 1860 en 1880 was het landelijke leven een populair thema. Er werden steeds meer landschappen geschilderd en in Frankrijk werd de School van Barbizon opgericht.

Er ontstond al snel een Belgisch equivalent: de School van Tervuren. De belangrijkste vertegenwoordiger van die stroming was Hippolyte Boulenger, van wie ook enkele werken in deze tentoonstelling hangen. Verschillende kunstenaars sluiten zich aan bij de beweging en het onderzoek naar licht en kleur gaat met rasse schreden vooruit. Uit die impressionistische stroming ontstaat de kunstgroep 'Les XX', die streeft naar een vrije esthetiek. Het Belgisch impressionisme mengt de realistische, landschappelijke traditie met een gulle picturale toets. Elke kunstenaar verrijkt de beweging met zijn eigen individuele stijl. Zo wordt Brussel al snel een internationaal artistiek platform. Maar Belgische kunstenaars als Anna Boch en Willy Finch, die ook deel uitmaken van deze tentoonstelling, laten zich ook inspireren door een nieuwe impressionistische variant die het 'pointillisme' heet. En ondertussen zorgt Emile Claus met zijn 'luminisme' voor een vernieuwende Belgische synthese. Al dat geëxperimenteer met licht en kleur mondt uit in het Brabantse fauvisme, waarbij pure kleuren worden gebruikt die het werk doen sprankelen.

Zijn hele carrière lang speelde Rops 'cavalier seul' als het ging om zijn artistieke creaties. Maar toch liet hij nieuwe tendensen niet volledig aan zich voorbijgaan. Het begin van zijn carrière stond in het teken van het realisme. Daaruit blijkt ook duidelijk zijn hang naar schandaal en verandering. Maar hoe zat het met de vernieuwende wind die in de jaren 1880 door de Parijse kunstwereld waaide? Zou Rops zwichten voor de verlokking van al dat nieuwe? Ja, dat deed hij inderdaad. Vanaf de jaren 1870 begon hij belangstelling te krijgen voor het impressionisme.

In de jaren 1860 reisde Rops vaak heen en weer tussen Brussel en Parijs. Drie Parijse verzamelaars - Albert Filleau, Léon Clapisson en Ambroise Vollard - kregen een nauwe band met de kunstenaar en namen hem in de jaren 1870 op in hun collectie. Ze beschouwden hem als een impressionist. Dokter Albert Filleau en Léon Clapisson waren verzamelaars van impressionistische kunst. Ambroise Vollard, wiens naam tot op vandaag voortleeft, organiseerde verschillende tentoonstellingen met werk van onder andere Gauguin en Van Gogh. In zijn autobiografie zegt hij dat hij het impressionisme leerde kennen door Rops.

Ook voor de Belgische schrijver en criticus Camille Lemmonier is Rops de ontdekker van het impressionisme. Volgens hem bracht Rops het impressionistische karakter van sommige van zijn landgenoten aan het licht. Ze willen namelijk allemaal de helderheid van een specifiek moment vastleggen. Het woord 'impressionisme' komt dan ook van '*Impression soleil levant*', de titel van een schilderij van Monet. Een confrontatie met de natuur en al haar lichtschakeringen is essentieel. We mogen niet vergeten dat Rops ook een botanische interesse had. Hij schilderde taferelen aan de Noordzee waarin hij speelde met licht en schaduw, zoals je kan zien op het schilderij *La Plage de Heyst*. Ook in zijn 'pochades', dat waren kleine werkjes die ter plaatse in de open lucht werden geschilderd, zie je het typische licht van Spanje. Op de tweede verdieping hangen schilderijen die geïnspireerd zijn door het impressionisme. Daaruit blijkt dat Rops waarde hechtte aan de spontaniteit van beelden die ter plaatse worden geschilderd. Hij zag dit als een element van de artistieke moderniteit van zijn tijd.

Félicien Rops, *La Plage de Heyst*, 1886.

Zeegezichten of 'Marines'

Vanaf 1870-1880 waait een modernistische wind door de kunstwereld. Het academisme en het classicisme vallen uit de gratie en moeten plaats ruimen voor de opkomst van een 'nieuwe kunst': de art nouveau. Er zijn grote veranderingen op til: kunstenaars geven zich over aan esthetische experimenten en eisen meer vrijheid in de keuze van hun onderwerpen. In die context ontpopt het impressionisme zich als een vruchtbaar laboratorium voor verandering en moderniteit. Schilders verlaten hun ateliers om de eindeloze mogelijkheden van de natuur te verkennen en verdiepen zich in het spel van sferen, materialen, licht en kleur. Zeeën en rivieren worden een favoriete bron van inspiratie: kunstenaars vergapen zich aan de weerspiegelingen, golven, glinsteringen en uitgestrekte vergezichten en proberen alles te vatten met hun penseel.

Landschappen en portretten

Lichtschakeringen, kleuren en materialen. De impressionisten baseren hun esthetische experimenten op eindeloze variaties en samenstellingen van die drie bestanddelen. Of het nu gaat om portretten of landschappen, schilders spelen met ongebruikelijke maar toch harmonieuze plastische en optische effecten. Maar hun onderwerpen zijn niet louter te herleiden tot een 'voorwendsel' voor formalistische experimenten. Naast hun zoektocht naar een originele esthetiek streven de impressionisten er ook naar hun onderwerpen een nieuwe vitaliteit en bezieling in te blazen. Ze willen de werkelijkheid capteren en uitkristalliseren - op doek of op houten panelen, in landschappen of portretten. Zo schaart het impressionisme zich achter een van de grote idealen van de kunst en de schilderkunst in het bijzonder: de essentie van de werkelijkheid uit te drukken en haar, in fine, te overstijgen.

Vrije tijd en de bourgeoisie

Vanaf 1850 komt de industriële revolutie op volle gang. Daardoor wordt de sociale orde herschapen rond een nieuw paradigma. Terwijl de grote arbeidersklasse haar schouders zet onder de economische groei van het land, komt de bourgeoisie tot volle bloei en kan ze proeven van nieuwe geneugten: vrije tijd en mondaine badplaatsen. Die twee contrasten vinden ook onder kunstenaars hun respectievelijke vertegenwoordigers. Terwijl het sociaal realisme de leefomstandigheden van de arbeidersklasse belicht (zoals in het werk van Constantin Meunier), leunt het impressionisme als stroming dichter aan bij het leven van de bourgeoisie. Of het nu gaat om intimistische of maatschappelijke scènes, zoals de zomerse taferelen aan zee, de impressionistische zoektocht naar een nieuwe esthetiek wordt het symbool van een klasse in de voorhoede van de moderniteit.

« En matières d'œuvres, la critique n'a qu'un devoir : louer ce qui est bien, démontrer par où pèche ce qui n'est point réussi et faire à ce qui n'existe à aucun titre la charité du silence »

Léon Gauchez, *L'Art*, 1892

« Le goût de Tiepolo pour les gravures d'Albert Dürer ne fut point étranger à sa fécondité d'invention, à l'ampleur de son dessin ; mais ce qui le distingua surtout de ses contemporains, même des meilleurs "clair-obscuristes", ce fut son culte du vrai. Il eut le courage d'aller chercher, en dehors de l'atelier, à ciel ouvert, l'effet juste de la lumière se jouant à l'air libre »

Léon Gauchez, *L'Art*, 1876

« Le souffle, vous ne le trouverez que chez les véritables artistes, chez ceux qui ont le feu sacré. Ceux-là, l'étude, l'indispensable étude, le travail opiniâtre, développeront leur talent ou leur génie, mais ne sauraient le leur inspirer. On naît artiste. On n'est jamais fabriqué artiste »

Léon Gauchez, *L'Art*, 1888

« Le passé, nul ne l'admire plus que moi, et je comprends parfaitement les emprunts auxquels il donne lieu mais il ne suffit pas de prendre son bien où on le trouve ; il s'agit d'en faire réellement son bien en le revêtant tellement de son originalité propre qu'on transforme le bien d'autrui en une création personnelle »

Léon Gauchez, *L'Art*, 1882

« Que l'exemple de la Hollande nous éclaire enfin ! Il a suffi à son école d'être originale pour conquérir une place d'honneur ; elle n'a cependant pas produit l'ombre d'un tableau d'histoire ; elle s'est bornée à laisser des œuvres de premier ordre dans chacun des genres qu'elle a traités »

Léon Gauchez, *L'Art*, 1875

« J'estime que la première qualité pour un artiste, quelle que soit d'ailleurs la voie dans laquelle il s'engage, est l'élévation du sentiment : voilà pour le côté moral de mon esthétique. Au point de vue de la forme, ce que je recherche avant tout, c'est la reproduction juste, exacte des objets »

Léon Gauchez, *L'Art*, 1876

« C'est que l'art n'a jamais été, n'est pas et ne sera jamais la copie textuelle de la nature, uniquement parce qu'il est l'art, c'est-à-dire un créateur et non un froid procès-verbal. C'est l'imprévu de son inspiration qui m'enflamme, ce don à jamais inaccessible au vulgaire (...) ; c'est son invention devant laquelle je m'incline, car elle seule ajoute au patrimoine »

Léon Gauchez, *L'Art*, 1880

« Il faut traiter cela tout différemment si l'on fait une scène d'intérieur ou de plein air. Mêmes observations pour les 'effets de soleil' en plein air. [...] C'est pour cela que les impressionnistes rendent si bien ces effets-là & si mal les effets où l'air ambiant étant plus calme, plus reposé, sans soleil, l'œil peut voir à la fois l'ensemble & le détail. »

Van Félicien Rops tot Maurice Bonvoisin, Paris, 1877

« Je ne suis jamais heureux que quand je vis ma vie, dans l'air, dans la lumière, près des simples, des rudimentaires. »

Van Félicien Rops tot Roger Marx, 1887

« Qu'est-ce qui attire, qu'est-ce qui séduit surtout ? Ce n'est pas le site, quoi qu'il en soit, ni l'expression de la nature, quoiqu'elle ait de la pénétration. Non, c'est l'arrangement entre les lignes, vives, spirituelles, imprévues, ou dans les tons, vibrants, adroitement nuancés, harmonieusement agencés, tantôt opposés, tantôt confondus avec une hardiesse toujours heureuse... »

L'Art moderne, 1881

« Faire de la peinture saine et forte, sans jus ni recette ; en revenir au sens vrai du tableau, aimé non pour son sujet mais pour sa matérialité riche, comme une substance précieuse et comme un organisme vivant ; peindre la nature dans sa réalité, sa franchise et son accent, dans un détachement des maîtrises et des systèmes connus... »

Camille Lemonnier, L'École belge de peinture 1830-1905, 1906

« C'est par la lumière qu'on prit contact avec les forces qui nous entourent et comme elle est l'âme même du paysage, elle détermina la genèse d'un art de la terre qui renouvela la notion des choses connues. Ce fut mieux qu'une renaissance, ce fut la naissance d'une sensibilité nouvelle appliquée aux aspects de l'univers. »

Camille Lemonnier, L'École belge de peinture 1830-1905, 1906

« À l'expression de la réalité objective, [les impressionnistes] ont substitué l'idéal d'un poème optique de clarté et d'harmonie. »

Octave Maus, La recherche de la lumière dans la peinture, 1888

James Ensor, *Christ apaisant la tempête*, ca. 1906.

RONDE EXPOSITIES BIJKOMENDE ACTIVITEITEN

In TreM.a - Museum voor oude kunsten

Stages - Gezocht : aankomende kunstenaars (8-12 jaar)

Tekeningen maken bij een fabel, zoals in de Middeleeuwen en verluchtungs- en boekbindtechnieken leren.

Prijs : 80€ voor de hele week

Info : +32 81 77 67 54 of musee.arts.anciens@province.namur.be

Stages - Kom deze zomer met Colin strips maken (12-15 jaar)

Een verhaal maken in tekeningen, samen met Colin, illustrator en schrijver van stripverhalen. Soort naar keuze : klassieke strips of manga-strips, comics, geïllustreerde tekst ...

Prijs : 80€ voor de hele week

Info : +32 81 77 67 54 of musee.arts.anciens@province.namur.be

TreMag - Familieboekje voor kinderen

Met dit familieboekje kunnen de kinderen de ontdekkingstocht in de tentoonstelling « Une promenade picturale. De Dürer à Tiepolo » verder aanvullen. Het gaat vooral over de begrippen portret en zelfportret en bevat veel pedagogische elementen, spelletjes zoals een quiz over bekende personen en nog meer verrassingen. *Inbegrepen in de toegangsprijs.*

In Félicien Rops Museum

Bezoek met een praatje : « Un été impressionniste »

Om 18.30 uur, een geleid bezoek aan de expositie « Un été impressionniste » met Claire Leblanc, conservator van het Museum van Elsene.

Info : +32 81 77 67 55 of info@museerops.be

Een zomerse middag met het gezin (Marmaille&Co)

Ontdek om 16.00 uur de expositie « Un été impressionniste » met het gezin en probeer eens te schilderen in de tuin.

Info : +32 81 77 67 55 of info@museerops.be

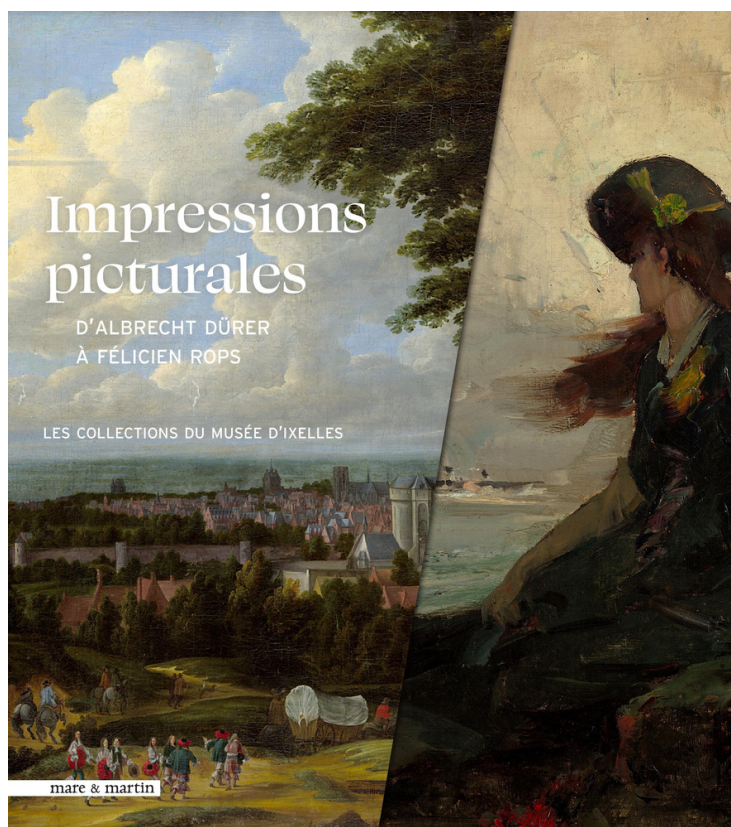
Conferentie-lunch

« Rops et l'impressionnisme » door Véronique Carpiaux, gevolgd door een lunch.

Prijs : 8€ (toegangsbewijs en lunch)

Info : +32 81 77 67 55 of info@museerops.be

Samenvatting

In de tweede helft van de 19e eeuw maakt de kunsthandel, die in volle expansie is, het mogelijk geleidelijk aan particuliere en openbare collecties samen te stellen. Verzamelaars van schilderijen, of ze nou professioneel of amateur zijn, leveren zich over aan hun passie, namelijk het bijeenbrengen van de beroemdste werken, niet alleen van de 16e, 17e en 18e eeuw, maar ook van hun tijdgenoten. En wanneer deze collecties een legaat worden, worden musea bewaarplaatsen van bewegingen in de kunst die door Europa zijn gereisd, van Albrecht Dürer tot Félicien Rops, via James Ensor, die in geen enkel hokje past. Dit gezamenlijke werk draagt bij aan het vergroten van de bekendheid van het erfgoed van het Museum van Elsene in Brussel, waarvan de collecties meesterwerken bevatten van de oude kunst en het Belgische impressionisme, bijeengebracht door twee gulle gevers : Léon Gauchez (1825-1907) en Octave Maus (1856-1919). Ontdek in deze catalogus stijlen, periodes en thema's van de schilderkunst die een breed panorama zullen bieden van de kunst in het « vlakke land ».

D. Arena, A. Carre, V. Carpiaux, Th. Cleerebaut, I. Goddeeris, Cl. Leblanc en C. Massin, *Impressions picturales de Dürer à Rops. Les collections du Musée d'Ixelles.*

In het Frans | 160 blzz | 124 illustraties | Paris, Mare & Martin | 25 €

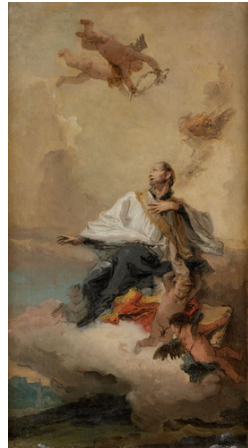
Te koop aan de ingang van TreM.a-Museum voor oude kunsten en van het Félicien Rops Museum.

Dit beeldmateriaal (en de affiches) van beide exposities zijn voor u beschikbaar middels een verzoek aan valerie.minten@province.namur.be.

« Une promenade picturale. De Dürer à Tiepolo »

1

2

3

4

5

6

7

1. Albrecht Dürer (1471-1528), *La Cigogne*, 1500-1505, pentekening op papier, 27,5 x 18 cm. Brussel, Museum van Elsene – donatie Léon Gauchez (1895), inv. JBW 136.
2. Giambattista Tiepolo (1696-1770), Modello voor *L'Apothéose de saint Gaétan de Thiène*, ca. 1756, olie op doek, 48,5 x 26,5 cm. Brussel, Museum van Elsene – donatie Léon Gauchez (1895), inv. JBW 519.
3. Bernaert de Rijckere (1535-1590), *Cécile Grammaye, épouse de Charles della Faille*, 1573, olie op houten paneel, 48 x 38 cm. Brussel, Museum van Elsene, inv. CC 1358.
4. Jan van Kessel III (ca. 1641-1680), *Vue sur le Keizersgracht et la Westerkerk d'Amsterdam*, 1669, olie op doek, 137 x 110 cm. Brussel, Museum van Elsene – donatie Léon Gauchez (1895), inv. JBW 536.
5. Frans Rijckhals (1609-1647), *Poisson échoué sur la plage*, 1643, olie op geparketeerd paneel, 60 x 103 cm. Brussel, Museum van Elsene – donatie Léon Gauchez (1895), inv. JBW 259.
6. David Ryckaert III (1612-1661), *Fête familiale*, midden 18e eeuw, olie op doek, 96 x 146 cm. Brussel, Museum van Elsene – nerlatenschap Aline Bara (1997), inv. AB 82.
7. Adriaen Frans Boudewijns (1644-1711), *Vue de Bruxelles*, 1676-1695, olie op doek, 93 x 147,5 cm. Brussel, Museum van Elsene – donatie Léon Gauchez (1895), inv. JBW 37.

« Un été impressionniste. De Rops à Ensor »

1

2

3

4

5

6

7

8

1. Anna Boch (1848-1936), *Dunes au soleil*, ca. 1903, olie op doek, 63,2 x 95,4 cm. Brussel, Museum van Elsene, inv. OM 20.
2. Emile Claus (1849-1924), *La Levée des nasses*, 1893, olie op doek, 129 x 198 cm. Brussel, Museum van Elsene, inv. CC 102.
3. Félicien Rops, *La Plage de Heyst*, 1886, olie op doek, 37 x 54,5 cm. Félicien Rops Museum, Provincie Namen, inv. PE 270.
4. Dario de Regoyos (1857-1913), *Pluie de Mai en Pays Basque*, 1902, olie op doek, 55,5 x 65,5 cm. Brussel, Museum van Elsene, inv. OM 50.
5. Berthe Morisot (1841-1895), *L'Enfant à la poupée ou Intérieur de cottage à Jersey*, 1886, olie op doek, 50,5 x 61,5 cm. Brussel, Museum van Elsene, inv. FT 104.
6. James Ensor (1860-1949), *Christ apaisant la tempête*, ca. 1906, olie op doek, 40,5 x 51 cm. Brussel, Museum van Elsene, inv. CC 4178.
7. Théo Van Rysselberghe, *Le Thé au jardin*, 1903, olie op doek, 97 x 131 cm. Brussel, Museum van Elsene, inv. OM 184.
8. Georges De Geetere (1859-1929), *Portrait de la femme de l'artiste*, z.d., olie op doek, 111 x 86 cm. Brussel, Museum van Elsene, inv. CC 1995.

TreM.a - Museum voor oude kunsten

Hôtel de Gaiffier d'Hestroy
Rue de Fer 24 – 5000 Namur

+32 81 77 67 54

musee.arts.anciens@province.namur.be - www.museedesartsanciens.be

[f](#) [i](#) museedesartsanciens

Perscontacten

Julien DE VOS : +32 81 77 58 82 - julien.devos@province.namur.be

Ameline ENGELN : +32 81 77 53 38 - ameline.engelen@province.namur.be

Félicien Rops Museum

Rue Fumal, 12 – 5000 Namur

+32 81 77 67 55

info@museerops.be - www.museerops.be - www.ropslettres.be

[f](#) [i](#) museerops

Perscontact

Valérie MINTEN : +32 81 77 53 70 - valerie.minten@province.namur.be

Tijden

- Open van 10 tot 18u van dinsdag tot en met zondag.
- In juli en augustus iedere dag open.
- Gratis toegang op de eerste zondag van de maand en in het weekend van de Erfgoeddagen (04/07 ; 01/08 ; 05/09 ; 11-12/09).

Tarieven

- Gecombineerd toegangsbiljet (toegang tot de twee tijdelijke tentoonstellingen + referentiecollecties) | **10 € (12 jaar +)**
- Kortingen (studenten, senioren (65 ans +), groepen) | **5 €**
- Groepen scholieren, vrij bezoek | **1 € per lering**
- - 12 jaar, art. 27, eerste zondag van de maand, MuseumPassMusées, ICOM | **Gratis**
- Geleide bezoeken voor groepen | **Door de week 40 € per gids (1 uur) + toegang. In het weekend 60 € per gids (1 uur) + toegang.**

Partners van de exposities

Tentoonstelling in partnerschap met de Gemeente Elsen en het Museum van Elsen in Brussel.

Provincie Namen

Cultuur, in het bijzonder de musea en het cultureel erfgoed, is één van de belangrijkste verbintenissen van de Provincie Namen, ten dienste van inwoners en bezoekers. De Provincie heeft bijvoorbeeld het initiatief genomen voor de Cultuurhuizen die vandaag de dag ook buiten de Provincie bestaan. Op het vlak van musea en cultureel erfgoed beheert de Provincie sinds de oprichting ervan zowel TreM.a – Museum van oude kunsten als het Félicien Rops Museum, twee musea die van de Federatie Brussel-Wallonië een erkenning in categorie A hebben gekregen. Met hulp van de Dienst cultureel erfgoed werkt de Provincie aan het behoud, de restauratie en de waardeverhoging van materieel en immaterieel cultureel erfgoed in alle hoeken van het grondgebied van de provincie en zelfs daarbuiten : expertises, technische bijstand, subsidies, rondreizende tentoonstellingen, publicaties...

TreM.a - Museum voor oude kunsten

Het Museum van oude kunsten, het TreM.a, gelegen midden in de Belgische stad Namen, biedt u een reis door de Middeleeuwen en de Renaissance, een ontdekkingsreis naar de ateliers, kunstenaars en ambachtslieden van de valleien van de Sambre en de Maas. Van de Schat van Oignies tot de schilderijen van de landschapsschilder Henri Bles, via de beelden in de stijl van het Maasland en de werken van de gildes, ontdekt u de pracht en de geschiedenis van het regionaal erfgoed van Namen en omstreken. Uitzonderlijke collecties die sedert 1964 worden bewaard, bestudeerd en tentoongesteld in een herenhuis van de 18e eeuw, nagelaten door de familie Gaiffier d'Hestroy.

Félicien Rops Museum

Het museum, dat zich in het oude centrum van Namen bevindt, stelt het leven en werk van Félicien Rops voor van het begin van zijn carrière als karikaturist tot zijn meer gewaagde werken. Félicien Rops werd geboren in 1833 en stierf in 1898 en beleefde de 19e eeuw, een periode die gekenmerkt wordt door de industriële revolutie, een evolutie van waarden en normen en de moderniteit die plaats maakt voor het symbolisme in de kunst. Het museum wil een plaats zijn waar het temperament van deze uitzonderlijke kunstenaar tot uiting kan komen. Het parcours van de permanente collectie biedt een volledig overzicht van het werk van Rops in al zijn diversiteit: het begin van zijn carrière met sociale satire en karikaturen, lithografieën, de samenwerking met Baudelaire, het leven in Parijs, de opkomst van de gravures en de alom aanwezigheid van de vrouw, het erotische, de banden met de literaire wereld, zijn reizen, enz. ... Naast de permanente collectie, stelt het museum ook tijdelijke tentoonstellingen voor die thema's aansnijden als de 19e eeuw, de gravure, hedendaagse Belgische en buitenlandse etsers/kunstenaars, enz. Het museum biedt eveneens verschillende pedagogische animaties aan.

